

Gemeente Haarlem

Maarten Divendal
Wethouder Onderwijs, Jeugd, Sport,
Beheer en onderhoud openbare ruimte en Milieu

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de gemeenteraad van Haarlem

Datum 12 februari 2010
Ons kenmerk 2010/33813
Contactpersoon Jesseke van Buuren
Doorkiesnummer 5111 3065
Email Jvanbuuren@haarlem.nl
Onderwerp Motie Millenniumdoelen, actiepoint: 1405

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief wil ik u informeren over de motie "Millenniumdoelen" die op 12 november jl. door u werd aangenomen. Doel van de motie was om de Haarlemse jeugd bewust te maken en te betrekken bij de millenniumdoelen. Daarvoor werd een bedrag beschikbaar gesteld van 25.000 euro, gedekt uit het verzamelamendement.

Twee indieners van de motie zijn met ondergetekende aan de slag gegaan om uitvoering te geven aan de motie. We hebben daartoe contact gezocht met Stichting Stad, een jongeren organisatie in Haarlem waarmee we al samenwerken op het gebied van jongerenparticipatie. Met Stichting Stad is bedacht om dit jaar een evenement Millennium Dodge (een interscholair trefbalevenement gecombineerd met een educatief programma en een eindfinale/evenement in de Lichtfabriek) te organiseren om jongeren op ludieke wijze bekend te maken met de millenniumdoelstellingen.

Invulling van het plan

- Er worden 20 middelbare scholen benaderd om mee te doen aan een dodge toernooi (dit jaar Millennium Dodge genaamd) tussen de diverse klassen in de bovenbouw. Uiteindelijk levert dit per school een winnend team op dat meedoet aan de finale.
- Jongeren in Haarlem worden uitgedaagd om mee te doen aan een ideeënwedstrijd. Zij worden gevraagd om met een goed idee te komen dat bijdraagt aan de realisatie van de millenniumdoelstellingen. Vanuit deze wedstrijd worden de docenten Maatschappijleer gevraagd om de jongeren over de millenniumdoelen in te lichten. Hierbij levert Stichting Stad – indien noodzakelijk- lesmateriaal aan.

Haarlem

2

- Op 7 mei a.s. vindt een grote finale plaats in de Lichtfabriek. Daar strijden de winnende teams van alle middelbare scholen voor de beker. Daarnaast wordt bekend gemaakt wie het beste millenniumidee heeft ingeleverd en welk idee gerealiseerd gaat worden.
- Tijdens dit evenement op 7 mei a.s., waar zeker 600 jongeren worden verwacht, is er ook gelegenheid voor de diverse organisaties in de stad die “iets doen” aan de millenniumdoelen om zich te presenteren aan het publiek. Dit kan eventueel leiden tot mooie samenwerkingen.

Promotie

Het dodge toernooi op middelbare scholen (met een finale in de Lichtfabriek) is al twee keer eerder met veel succes door Stichting Stad georganiseerd. Veel scholieren zijn dus al bekend met dit sportieve spektakel. Dat deze keer de naam “millennium dodge” aan het toernooi wordt gegeven, is wel nieuw. Er wordt bekendheid gegeven middels de gebruikelijke promotiemiddelen zoals flyers en posters. Daarnaast treden per school minimaal 3 leerlingen op als ambassadeur van het project. Er zal een website www.millenniumdodge.nl worden gelanceerd en bovendien wordt met ludieke acties en free publicity bekendheid gegeven aan de millenniumdoelen en Millenniumdodge.

Behalve gemeente en politiek, zullen ook andere organisaties door Stichting Stad gevraagd worden om betrokken te zijn bij de uitvoering van dit plan.

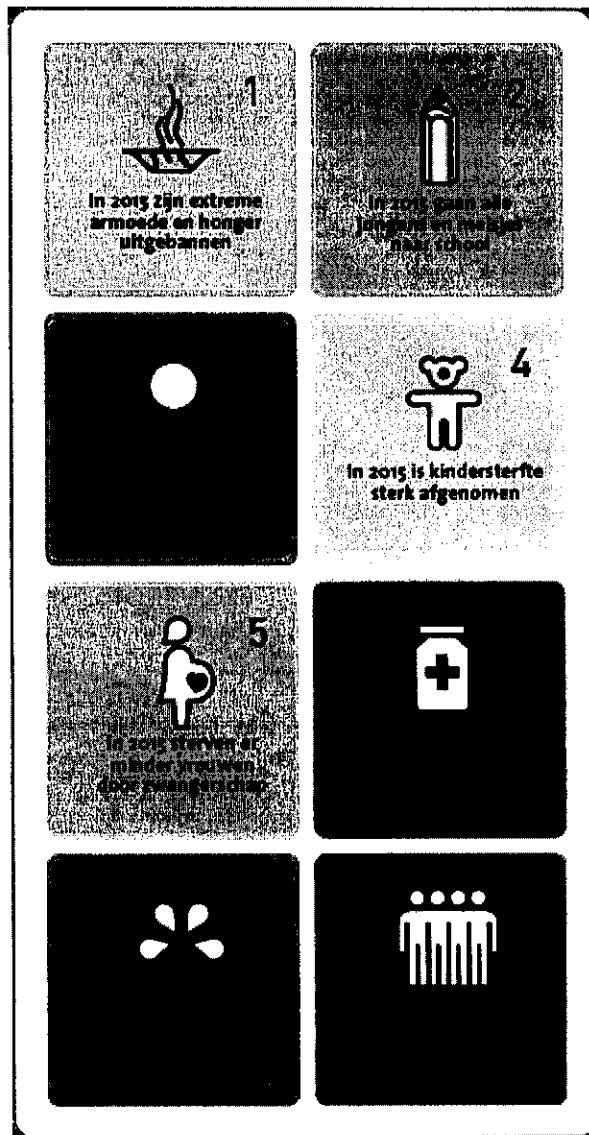
Tenslotte,

In de bijlage treft u ter informatie een overzicht van activiteiten die de gemeente Haarlem nu al verricht om bij te dragen aan de realisering van de millenniumdoelen.

Met vriendelijke groet,

Maarten Divendal

Overzicht van activiteiten die bijdragen aan de millenniumdoelstellingen door de gemeente Haarlem

(Bijlage bij brief aan gemeenteraad met kenmerk1405)

Inleiding

De gemeenteraad van Haarlem heeft in maart 2008 unaniem een motie aangenomen om Haarlem tot Millennium gemeente uit te roepen. Daarbij sluit de gemeente zich aan bij de door de Verenigde Naties (en afgeleid daarvan de VNG) gestarte Millennium campagne. De Verenigde Naties heeft acht Millenniumdoelen geformuleerd die kort gezegd neerkomen op het flink terugdringen van armoede in de wereld in 2015. 189 landen (waaronder Nederland) hebben afgesproken vóór 2015 de belangrijkste wereldproblemen aan te pakken, vervat in die 8 doelen. Veel van de doelen zijn bij ons in de westerse wereld vanzelfsprekend of al gerealiseerd; op andere zouden wij solidariteit kunnen tonen of expliciet kunnen aangeven dat we die ondersteunen met projecten (bv fair trade: ondersteunen van Max Havelaar producten, adoptie van projecten in de derde wereld (o.a. ziekenhuizen), meer samenwerking met ontwikkelingslanden.

In deze bijlage staat per millenniumdoel beschreven welke activiteiten de gemeente Haarlem nu al verricht om bij te dragen aan de realisering ervan. Met deze activiteiten zal Haarlem vanzelfsprekend gewoon doorgaan. Maar daarnaast is het dus goed om als gemeente iets extra's te doen én anderen te betrekken bij de realisering van de millenniumdoelen. Dat kan:

1. In de breedte: ieder jaar een andere doelstelling kiezen (het jaar van ....) en daarvoor extra activiteiten verrichten.
2. In de diepte: één onderwerp uitkiezen (bijvoorbeeld drinkwater) en daar extra activiteiten voor verrichten.

De gemeenteraad heeft in november 2009 de keuze gemaakt om jongeren in Haarlem te betrekken bij het realiseren van de millenniumdoelen. Het plan daarvoor staat in bijgaande brief verwoord. Het zou goed zijn om na de campagne onder de jongeren (Zomer 2010) te komen met nieuwe ideeën om bij te dragen aan de millenniumdoelstellingen.

(Wethouder Maarten Divendal, februari 2010)

Overzicht huidige activiteiten

Woord vooraf

Onderstaande activiteiten worden door de gemeente zelf zijn verricht. Daarnaast zijn er in de stad tal van initiatieven en activiteiten van andere organisaties en individuele inwoners die bijdragen aan de realisering van de millenniumdoelen. Hoewel het best interessant is om inzichtelijk te maken welke initiatieven in de stad worden ondernomen, zijn deze nog niet in deze nota vernoemd.

1. De armoede halveren en minder mensen honger

Haarlem wil de economische zelfredzaamheid van inwoners, vergroten. Mensen die dat (tijdelijk) nodig hebben, krijgen daarbij ondersteuning. Zo streeft de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) naar reguliere arbeidsdeelname, en waar dit niet kan zet de gemeente andere voorzieningen in. Bijvoorbeeld door beschut werk (in een aangepaste of beschermde omgeving) te bieden aan mensen die niet in een andere omgeving terecht kunnen. Ook probeert SZW door sociale activering mensen te laten wennen aan bijvoorbeeld een dagelijks ritme om zodoende voorbereid te worden op een werkzaam leven. Andere re-integratie trajecten en begeleidingstrajecten van mensen die hulp nodig hebben zijn: "Niemand aan de kant" en "Work First". De afgelopen jaren is het aantal Haarlemmers (onder de 65) dat van een bijstandsuitkering moet leven ook gedaald tot net boven de 2.400. Deze daling is groter dan in vergelijkbare steden.

Tegengaan van sociale uitsluiting

Vanzelfsprekend verstrekt de gemeente ook uitkeringen aan mensen die geen ander inkomen hebben. En er is een minimabeleid voor mensen met een uitkering of voor hen die om een bepaalde reden een laag inkomen hebben. Zo probeert de afdeling SZW sociale uitsluiting tegen te gaan en bijvoorbeeld uitzetting uit huis te voorkomen. Het uitgangspunt is dat iedereen van betekenis is voor de samenleving en ook in de gelegenheid gesteld moet worden dit te laten zien. Andere voorbeelden zijn: de Haarlem Pas die is ingezet om minimaregelingen aan te vragen en de zogenaamde 50-euro regeling die wordt toegekend. Tenslotte heeft de gemeente de afgelopen jaren veel extra aandacht besteed aan schuldhulpverlening, ook door preventieve maatregelen zoals het geven van goede voorlichting.

Dak- en thuislozenopvang

De gemeente Haarlem heeft de laatste jaren veel gedaan aan de opvang van dak- en thuislozen. Er is/wordt steeds gezocht naar goede opvangmogelijkheden (een uitdaging in een volgebouwde stad) en er is een speciaal dagbestedingsproject gestart (uniek in Nederland) om dak- en thuislozen mee te trekken in de dagelijkse praktijk.

2. Iedereen naar school

In Haarlem zijn er allerlei maatregelen genomen om kinderen basisonderwijs te laten volgen en hierna aan het voortgezet onderwijs te laten deelnemen. Zo is er landelijk de leerplichtwet en de hierbij behorende handhaving die er voor zorgt dat alle leerplichtige kinderen naar school gaan. Verder is er in het basisonderwijs beleid om taalachterstanden te voorkomen, verminderen of weg te werken bij Nederlands sprekende leerlingen. In samenwerking met de schoolbesturen en de scholen worden schakelklassen op school voor kinderen met een taalachterstand georganiseerd,

waarin gewerkt wordt aan het verder ontwikkelen van alle taalaspecten zodat de achterstand ingelopen kan worden. Tevens is een stedelijke onderwijsvoorziening voor anderstalige leerlingen. Kinderen die onder de leerplichtleeftijd vallen en in Nederland gaan wonen, volgen gedurende één jaar intensief taalonderwijs zodat zij de basisvaardigheden van de Nederlandse taal leren om hierna naar een reguliere basisschool uit te stromen. Leerlingen worden qua ontwikkeling door middel van het leerlingvolgsysteem goed gevolgd, en de zorgstructuur op de basisschool wordt geprofessionaliseerd, waardoor factoren bij leerlingen die van invloed zijn op de leerontwikkeling, effectief kunnen worden aangepakt.

Voorschoolse voorzieningen

Voordat kinderen onderwijs op de basisschool gaan volgen, kunnen jonge kinderen in Haarlem deelnemen aan voorschoolse voorzieningen, waaronder de peuterspeelzaal of een kinderdagverblijf. Deze voorschoolse voorzieningen hebben een pedagogisch plan, waarin de (leer)ontwikkeling van het kind centraal staan. Taal is hierbij een zeer belangrijk aandachtspunt. De externe partners (zoals peuterspeelzalen, kinderopvang, centrum voor jeugd en gezin, jeugdgezondheidszorg) werken hier ook aan mee. Op peuterspeelzalen wordt bijvoorbeeld volop gewerkt met talige programma's.

Voortgezet onderwijs

In het kader van de doorgaande lijn van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs is er ook een aantal afspraken met schoolbesturen in Haarlem gemaakt. Een ervan is de regeling bij aanmelding en plaatsing van leerlingen voor de brugklas in het voortgezet onderwijs. In de regeling hebben alle schoolbesturen afgesproken dat alle leerlingen die zich aanmelden voor de brugklas ook kunnen worden geplaatst. Ook is de leerplichtwet van kracht en hebben scholen voor voortgezet onderwijs een steeds effectiever functionerende zorgstructuur. Omdat er toch leerlingen dreigen uit te vallen, is er beleid ontwikkeld en wordt uitvoering gegeven om voortijdig schoolverlaten te voorkomen dan wel te verminderen, in samenwerking met regiogemeenten en schoolbesturen. Ook werkt Haarlem aan een integrale aanpak, waardoor leerlingen die dreigen uit te vallen, een passend traject krijgen om in overleg met leerling en ouders/verzorgers teruggeleid te worden naar school dan wel naar leer-/werktraject (Aanval op Uitval).

Stedenband

De gemeente Haarlem heeft een officiële stedenband met de gemeente Mutare in Zimbabwe. Om vorm en inhoud te geven aan de relatie tussen Haarlem en Mutare is de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare opgericht. Op het gebied van onderwijs verzorgt deze stichting lesmateriaal voor basisscholen en voortgezette scholen om leerlingen in Haarlem te informeren over het leven daar. Ook is er bijvoorbeeld een internetprogramma, waarmee Haarlemse leerlingen en leerlingen uit Mutare gezamenlijk aan projecten werken. Een ander aandachtspunt is het volgen van onderwijs voor kinderen uit arme gezinnen in Mutare mogelijk te maken. Via sponsoring van het verplichte schoolgeld wordt er voor gezorgd dat zoveel mogelijk kinderen daar naar het basis- en middelbaar onderwijs gaan. Niet alleen het verplichte schoolgeld, maar ook boeken en uniformen worden betaald, zolang dat nodig is.

Inkoop en kinderarbeid.

Een duurzaam inkoopbeleid bevordert dat producten worden afgenomen die niet met kinderarbeid of dwangarbeid tot stand zijn gekomen. Daarmee bevordert de gemeente indirect ook de grotere kansen op onderwijs in de landen met 'opkomende economieën'.

3. Mannen en vrouwen gelijkwaardig

Haarlem hecht grote waarde aan de inzet van personen en organisaties voor emancipatie. Met de jaarlijkse Kenau Hasselaarprijs belooft Haarlem bijvoorbeeld jaarlijks mensen (veelal met een voorbeeldfunctie) die zich extra inzetten voor emancipatie. De gemeente Haarlem heeft met 25 "zelforganisaties" een subsidierelatie om integratie, participatie en emancipatie te bevorderen.

Via inburgering probeert de gemeente zelf de gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen te stimuleren. Inburgering is een ontwikkelingsprogramma voor allochtone mannen en vrouwen. Een onderdeel daarvan is de taallessen. Deze lessen bieden de mogelijkheid om ook andere zaken aan de orde stellen, zoals voorlichting over gezondheid en opvoeding van de kinderen. Door deze lessen, kunnen vrouwen thuis hun kinderen beter helpen met het huiswerk en ook zelf gesprekken voeren op school, wat hun rol als moeder in het gezin versterkt.

Verder zijn er in Haarlem verspreid over de hele stad vier moedercentra, ontmoetingsplaatsen voor vrouwen in de wijk. Het moedercentrum biedt naast een ontmoetingsplek ook kansen aan vrouwen om zich te ontwikkelen en voor zelfontplooiing. Een Moedercentrum slaat een brug tussen thuis zitten en actief deelnemen aan de samenleving. In 2010 gaan de moedercentra werken met een competentiebalans.

Ook zijn in Haarlem drie wijkcontactvrouwen werkzaam als aanspreekpunt voor vrouwen die niet naar maatschappelijke instellingen durven te stappen voor advies en vragen. Zij vervullen een brugfunctie voor allochtone vrouwen in de wijk. Allochtone vrouwenorganisaties, zoals de Stichting Zohor voor Marokkaanse en Arabische Vrouwen en de Chinese Vrouwen Vereniging Haarlem, zetten zich in voor de participatie en integratie van vrouwen in de samenleving.

4. Minder kindersterfte

De zorg voor en ondersteuning van moeders en jonge kinderen ter preventie van sterfte rond de geboorte en in de eerste 3 levensjaren is ondergebracht bij Jeugdgezondheidszorg Kennemerland. Daarna is de zorg voor kinderen van vier jaar en ouder ondergebracht bij de GGD. Risicokinderen worden met extra aandacht overgedragen. Door deze overdracht wordt continuïteit in de zorg voor ouders en kinderen gewaarborgd. Deze kinderen worden zo nodig al voor het eerste contactmoment opgeroepen door de JGZ arts en besproken in het zorgteam van de school. Alle vijfjarigen worden (met hun ouders) opgeroepen voor een preventief gezondheidsonderzoek.

Enkele cijfers:

Kindersterfte in de gemeente Haarlem (sterfte in de leeftijd 0 t/m 4 jaar; CBS)

1990: Haarlem 1,8 per 1000 kinderen van die leeftijd, Nederland: ook 1,8 per 1000

2007: Haarlem 0,56 per 1000, Nederland 0,9 per 1000

2008: Haarlem 0,57 per 1000, Nederland: niet bekend

5. Verbeteren van de gezondheid van moeders

In Haarlem zelf is de zorg voor zwangeren en moeders vanzelfsprekend goed geregeld. Maar in veel ontwikkelingslanden ligt dat heel anders. De gemeente Haarlem heeft daarom onlangs ook meegedaan aan een actie van gezondheidsorganisatie Simavi om aandacht te vragen voor deze millenniumdoelstelling. Door één uur mee te lopen in een estafette werd aandacht gevraagd voor moedersterfte in ontwikkelingslanden. In Nederland kun je als je zwanger bent en op het punt staat te bevallen, gewoon naar het ziekenhuis. Maar in Afrika en Azië is dat niet zo makkelijk. Zwangere vrouwen moeten vaak uren lopen naar de dichtstbijzijnde medische post. In Afrika is de kans dat een vrouw overlijdt als gevolg van zwangerschap of bevalling 1 op 26. Simpelweg omdat er geen goede begeleiding is en geen transport naar het ziekenhuis

6. Bestrijding van hiv/aids, malaria en andere dodelijke ziektes

De GGD heeft een eigen Soa-polikliniek, waar mensen ook met hun vragen over HIV en aids terecht kunnen. Ook heeft de GGD voorlichtingscampagnes over seksualiteit, waaronder bescherming tegen geslachtsziekte.

De aanpak is als volgt geconcentreerd:

- Scholen voor voortgezet ondersteunen bij seksuele vorming, waaronder de thema's veilig vrijen en voorkomen van SOA/HIV en ongewenste zwangerschappen. Dit wordt gedaan dmv landelijk ontwikkelde, evidence based programma's. De GGD ondersteunt scholen met trainingen, materialen en kennis.
- Voorlichting geven over condoomgebruik, SOA en veilig vrijen aan jongeren via scholen, jongerenwerk en evenementen zoals bevrijdingspop.
- Jongerenwerk stimuleren om aandacht aan dit thema te besteden via het project "Week van de Liefde".
- Bij het "Sense spreekuur" kunnen alle jongeren tot 25 jaar terecht met al hun vragen rond seksualiteit. Het spreekuur wordt gehouden door een SOA verpleegkundige van de GGD.
- Bij de SOA-poli kunnen jongeren zich, eventueel gratis en anoniem, laten testen op SOA.
- De afdeling SOA/HIV bestrijding zoekt actief risicogroepen op om hen voor te lichten, te testen en te vaccineren. Het gaat hierbij om prostituees, drugsgebruikers, mannen die seks hebben met mannen, etc.

7. Meer mensen in een duurzaam leefmilieu

De Haarlemse Gemeenteraad heeft een aantal jaren geleden besloten om de voetafdruk te verkleinen door te streven naar een klimaat neutrale stad. Er wordt hard gewerkt aan de realisering van de doelstelling om de eigen organisatie in 2015 en de stad in 2030 klimaat neutraal te maken. De Haarlemse organisatie doet dit niet alleen, maar met de inwoners in de stad en de vele bedrijven en organisaties. In www.degroenemug.nl is een platform gecreëerd om steeds meer mensen in de stad te betrekken bij het duurzaamheidstreven. Daarin zijn ook het plan van aanpak en programma terug te vinden, zo ook de resultaten van alle inspanningen. Met de uitwerking van Haarlem klimaatneutraal wordt ook aandacht besteed aan de huidige gevolgen van klimaatveranderingen in ons gebied, zoals meer hittedagen en heviger neerslagpieken.

De Gemeenteraad heeft Haarlem Klimaatneutraal zelfs uitgeroepen tot één van haar 10 onderwerpen voor een nieuwe toekomstagenda.

Haarlem heeft ook (samen met de G27) het aanbod aan het Rijk gedaan om een duurzame ontwikkeling in te zetten. Er zijn daarbij meerdere duurzaamheidsdoelen expliciet gemaakt, zoals het exclusief toepassen van FSC-hout, (helpen) verduurzamen van de woningvoorraad en laagdrempelig maken van financiering van duurzame maatregelen voor inwoners. Zo worden er kant en klare pakketten voorbereid voor de aanschaf van zonnepanelen, zonneboilers en windmolens. Ook worden inwoners en bedrijven ondersteund bij het doen van subsidieaanvragen voor milieu vriendelijke aanpassingen en bij het zoeken van financieringen daarvoor.

Ook op het gebied van de directe leefomgeving wordt gewerkt aan een beter leefklimaat voor de Haarlemmers. In de programmabegroting wordt expliciete doelen benoemd over de kwaliteit van bodem, lucht en geluid.

In de verstedelijkingsvisie 2030 streeft Haarlem naar een compacte stad die goed bereikbaar is en met een goed leefklimaat. Via het Waterplan werkt Haarlem aan verduurzaming van het watersysteem. De Groenstructuurvisie biedt het kader voor een evenwichtiger groenstructuur en -natuur.

8. Mondiaal samenwerkingsverband voor ontwikkeling

Internationale relaties/stedenband

Zoals eerder gemeld, heeft Haarlem een stedenband met een aantal steden en wordt in de samenwerking met die steden rekening gehouden met de millenniumgedachte. Met Angers en Osnabrück loopt een project voor duurzaamheid en wordt er onderzocht wat de steden van elkaar kunnen leren. Ook doet Haarlem bijvoorbeeld mee aan een Unicef project in Angers over “de dag van de rechten van het kind”. En met Emirdag in Turkije doet Haarlem een afvalverwerkingproject. De samenwerking met Mutare in Zimbabwe wordt uitgevoerd door de zelfstandige stichting Stedenband die door de gemeente gesubsidieerd wordt. Deze stichting houdt in de uitvoering van haar activiteiten volop rekening met de millenniumdoelstellingen.

Nieuwe samenwerking

Bij gesprekken over het opstarten van nieuwe samenwerkingsverbanden (Marokko) worden de millenniumdoelen meegenomen. Waar mogelijk zal aangehaakt worden bij de gestelde doelen.

Eerlijkere verdeling.

Via het inkoopbeleid bevordert de gemeente de aanschaf van goederen die via “Fair trade” zijn verworven. De gemeente draagt met “een duurzaam inkoopbeleid” bij aan een eerlijkere verdeling van middelen over geleverde prestaties en goederen.